

КРИТЕРІЇ ОХОРОНОЗДАТНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ЗРАЗКА PROTECTIONABILITY CRITERIA FOR INDUSTRIAL DESIGNS

Батько І.І., аспірантка кафедри інтелектуальної власності,
інформаційного та корпоративного права

Львівський національний університет імені Івана Франка

Стаття присвячена правовому аналізу критеріїв охороноздатності промислового зразка. У статті проаналізовано умови надання правової охорони промислового зразку, його критерії охороноздатності, досліджено зміст новизни і індивідуального характеру. Встановлено, що промисловий зразок – це класичний об'єкт патентного права, який суттєво відрізняється за своєю правовою природою від винаходу та корисної моделі, оскільки є дизайнерським рішенням щодо вигляду певного виробу. Встановлено, що умови надання правової охорони промислового зразку включають в себе відповідність публічному порядку та загальноновизнаним принципам моралі та відповідність критеріям охороноздатності. Доведено, що критерії охороноздатності промислового зразка – це нове поняття у законодавстві України про промислові зразки, оскільки до прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями» від 21.07.2020 р. (який змінив умови надання правової охорони промисловим зразкам), вживалося поняття «умови патентоспроможності промислового зразка». Обґрунтовано, що зміна термінології зумовлена зміною підходу до надання правової охорони промислового зразку, відповідно до якого права на промисловий зразок засвідчуються не патентом, а свідоцтвом, і враховуючи це, закон відмовився від патентної охорони прав на промисловий зразок, а «умови патентоспроможності» було змінено на «критерії охороноздатності» промислового зразка. Встановлено, що закон визначає два критерії, яким повинен відповідати промисловий зразок: новизна і індивідуальний характер. Обґрунтовано, що до липня 2021 р. умовою патентоспроможності була лише новизна, однак ця норма суттєво застаріла, оскільки в країнах ЄС вже тривалий час було передбачено дві умови надання правової охорони – новизна і оригінальність (індивідуальний характер). Такий підхід було запроваджено ще у жовтні 1998 р., коли було прийнято Директиву ЄС № 98/71/ЄС про правову охорону промислових зразків. Доведено, що наявність такого критерію охороноздатності як новизна є недостатньою для належної правової охорони промислового зразка. Обґрунтовано, що індивідуальний характер посилює промисловий зразок та надає йому додаткової розрізняльної здатності. Встановлено, що новим є такий промисловий зразок, який не було доведено до загального відома. Обґрунтовано, що для доведення відсутності новизни достатньо здобути будь-які докази, в тому числі відомості з Інтернет-джерел, про використання в торгівлі, в рекламі, певних виробів з таким самим (або ж максимально подібним) дизайном. Доведено, що в процесі встановлення новизни промислового зразка слід брати до уваги та аналізувати всі відомості, які є загальнодоступними у світі до дати подання заявки на потенційний промисловий зразок. Обґрунтовано, що індивідуальний характер промислового зразка є новим для України, але не є новим для країн ЄС. Встановлено, що індивідуальний характер запроваджено для того, щоб запобігти охороні промислових зразків, які відрізняються від вже існуючих промислових зразків лише незначними деталями, а критерієм для характеристики індивідуального характеру є «загальне враження інформованого користувача».

Ключові слова: свідоцтво, патент, промисловий зразок, новизна, оригінальність, індивідуальний характер, суд, інтелектуальна власність.

The article is devoted to the legal analysis of the criteria for protection of an industrial design. The conditions for granting legal protection to an industrial design, its protectionability criteria, examines the content of novelty and individual character were analyzed. It has been established that an industrial design is a classic object of patent law, which is significantly different in its legal nature from an invention and a utility model, as it is a design decision regarding the appearance of a certain product. It was established that the conditions for granting legal protection to an industrial design include compliance with public order and generally recognized principles of morality and compliance with the criteria for protection. It has been proven that the criteria for the protectionability of an industrial design is a new concept in the legislation of Ukraine on industrial designs, since before the adoption of the Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Strengthening the Protection and Protection of Rights to Trademarks and Industrial Designs and Combating Patent Abuse» dated 07.21.2020 (which changed the conditions for granting legal protection to industrial designs), the concept of «conditions for the patentability of an industrial design» was used. It is substantiated that the change in terminology is due to a change in the approach to providing legal protection to an industrial design, according to which the rights to an industrial design are certified not by a patent, but by a certificate, and taking this into account, the law abandoned patent protection of rights to an industrial design, and the «conditions of patentability» were changed on the «protectionability criteria» of the industrial design. It was established that the law defines two criteria that an industrial design must meet: novelty and individual character. It is substantiated that until July 2021, the condition for patentability was only novelty, but this norm is significantly outdated, since two conditions for granting legal protection – novelty and originality (individual character) – have been provided for a long time in the EU countries. This approach was introduced back in October 1998, when EU Directive No. 98/71/EC on the legal protection of industrial designs was adopted. It has been proven that the presence of such a criterion of protectionability as novelty is not sufficient for proper legal protection of an industrial design. It is substantiated that the individual character strengthens the industrial design and gives it additional distinctiveness. It is established that a new industrial design is one that has not been brought to the public's attention. It is justified that in order to prove the lack of novelty, it is enough to obtain any evidence, including information from Internet sources, about the use in trade, in advertising, of certain products with the same (or as similar as possible) design. It has been proven that in the process of establishing the novelty of an industrial design, all information that is publicly available in the world before the date of application for a potential industrial design should be taken into account and analyzed. It is substantiated that the individual nature of the industrial design is new for Ukraine, but not new for the EU countries. It has been established that individuality is introduced to prevent the protection of industrial designs that differ from already existing industrial designs only in minor details, and the criterion for characterizing individuality is «the general impression of an informed user».

Key words: certificate, patent, industrial model, novelty, originality, individual character, court, intellectual property.

Вступ. Промислові зразки є одним з об'єктів промислової власності. Правове регулювання відносин щодо набуття, здійснення та захисту прав на промисловий зразок потребувало оновлення, оскільки законодавчі норми у цій сфері тривалий час не встигали за розвитком суспільних відносин. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» практично не змінювався впродовж

тривалого часу, що не сприяло здійсненню та захисту прав на промислові зразки. Зокрема, заінтересована особа могла доволі легко отримати патент на промисловий зразок, який фактично не відповідав умовам патентоздатності, і в подальшому було доволі складено визнати такий патент недійсним. Також складно було встановити порушення прав на промисловий зразок, оскільки слід

було довести наявність всіх суттєвих ознак промислового зразка у контрафактному виробі. Спроба законодавця у 2020 р. змінити законодавство про промислову власність загалом, і про промислові зразки зокрема виявилася вдалою. Було суттєво змінено правовий режим промислового зразка. Зазнали змін і умови (критерії) охороноздатності промислового зразка, які було розширено за зразком країн ЄС. Відтак реформування законодавства про промислові зразки створює підґрунтя і для розвитку наукових досліджень, що вказує на актуальність цієї статті.

Стан дослідження. Промислові зразки на об'єкти патентного права були предметом багатьох наукових досліджень. Водночас після реформи патентного законодавства, яка відбулася у 2020 р., лише поодинокі наукові дослідження зачіпають проблематику умов надання правової охорони промислового зразку. Серед наукових праць слід звернути увагу на дослідження таких науковців як Дорошенко О., Работягова Л. [1; 2], Капіца Ю. [3], Кириленко А. [4], Самолова Н. [5], Жихарев О. [6], Тарасенко Л. [7] та інших. Водночас новітнє вітчизняне законодавство породжує багато дискусійних питань щодо майбутнього правозастосування норм про промислові зразки, що зумовлює актуальність цього наукового дослідження.

Метою цієї статті є правовий аналіз положень законодавства України щодо критеріїв охороноздатності промислових зразків, визначення дискусійних законодавчих положень та висловлення пропозицій щодо вдосконалення відповідного правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. Промисловий зразок – це класичний об'єкт патентного права, який водночас суттєво відрізняється за своєю правовою природою від винаходу та корисної моделі. Зокрема, йдеться про правову природу: винахід (корисна модель) – це нові технічні рішення, а промисловий зразок – це дизайнерське рішення щодо вигляду певного виробу.

Законодавець визначає промисловий зразок як результат інтелектуальної, творчої діяльності людини в галузі художнього конструювання, про що зазначено у абз. 3 ст. 1 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки». Як бачимо з цього визначення, автор промислового зразка, яким, до речі, може бути лише людина, має докласти інтелектуальну творчу працю, результатом якої є певний виріб, який має власний дизайн.

Відповідно до ч. 2 ст. 5 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» промисловим зразком може бути зовнішній вигляд виробу або його частини, що визначається, зокрема, лініями, контурами, кольором, формою, текстурою та/або матеріалом виробу, та/або його оздобленням.

Тому об'єктом промислового зразка є саме зовнішній вигляд певного виробу (чи частини виробу).

Умови надання правової охорони промислового зразку включають в себе: 1) відповідність публічному порядку та загальноновизнаним принципам моралі; 2) відповідність критеріям охороноздатності.

Предметом цього наукового дослідження є саме критерії (умови) охороноздатності промислового зразка, то в подальшому самі ці критерії аналізуватимуться автором.

Критерії охороноздатності промислового зразка – це нове поняття у законодавстві України про промислові зразки. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки», який діяв до прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення охорони і захисту прав на торговельні марки і промислові зразки та боротьби з патентними зловживаннями» від 21.07.2020 р. (який власне змінив умови надання правової охорони промисловим зразкам), вживав поняття «умови патентоспроможності промислового зразка».

Зміна термінології зумовлена зміною підходу до надання правової охорони промислового зразку, відповідно до якого права на промисловий зразок засвідчуються

вже не патентом, а свідоцтвом. Так, станом на сьогодні відповідно до ч. 5 ст. 5 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» набуття прав на зареєстрований промисловий зразок засвідчується свідоцтвом, в якому наводиться внесене до Реєстру зображення промислового зразка. До липня 2020 р. право власності на промисловий зразок засвідчувалося патентом (ч. 5 ст. 5 цього ж Закону). Редакційно ця норма була сформульована неправильно і некоректно, оскільки йшлося не про право власності, а про права інтелектуальної власності на промисловий зразок. Право власності і право інтелектуальної власності – це різні правові інститути, тому зміни до закону в цій частині є виправданими. У науковій літературі вказують, що речові права ні на патент, ні на інтелектуальну власність не виникають [8, с. 230], відтак доцільно стверджувати саме про те, що патент (а сьогодні – свідоцтво) підтверджує лише права інтелектуальної власності на промисловий зразок.

Враховуючи те, що законодавець відмовився від патентної охорони прав на промисловий зразок, «умови патентоспроможності» було змінено на «критерії охороноздатності» промислового зразка. Змістовно також відбулися суттєві зміни у «наповненні» критеріїв охороноздатності. Зокрема, відповідно до абз. 1 ч. 1 ст. 6 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» промисловий зразок відповідає критеріям охороноздатності, якщо є новим і має індивідуальний характер. Тобто закон визначає два критерії (умови), яким повинен відповідати промисловий зразок: новизна і індивідуальний характер. До липня 2021 р. умовою патентоспроможності була лише новизна, однак ця норма суттєво застаріла, оскільки в країнах ЄС вже тривалий час було передбачено дві умови надання правової охорони – новизна і оригінальність (індивідуальний характер). Такий підхід було запроваджено ще у жовтні 1998 р., коли було прийнято Директиву ЄС № 98/71/ЄС про правову охорону промислових зразків.

Тому, як бачимо, європейське законодавство ще понад 20 років тому розширило умови охороноздатності промислового зразка, натомість Україна реально реформувала ці критерії лише у 2021 р. Такі зміни, безумовно, слід оцінювати позитивно, і не лише тому, що це відповідає практиці країн ЄС. Станом на сьогодні наявність такого критерію охороноздатності як новизна є недостатньо для належної правової охорони промислового зразка. Індивідуальний характер посилює промисловий зразок та надає йому додаткової розрізняльної здатності.

Прийняття законодавчих змін у 2020 р. щодо розширення критеріїв охороноздатності промислового зразка передувала також і Угода про асоціацію між Україною та ЄС (2014), яка теж передбачає, що Україна повинна забезпечити охорону незалежно створених промислових зразків, які є новими і мають індивідуальний характер (ч. 1 ст. 213 Угоди). На розвиток цих положень в подальшому в Угоді про асоціацію вказано, що промисловий зразок, що використовується у продукті або інкорпорований у продукт, який становить складову частину складеного продукту, вважається новим і має індивідуальний характер, лише у разі:

а) якщо складова частина, вмонтована у складений продукт, залишається видимою під час нормального використання останнього; і

б) настільки, наскільки видимі ознаки складової частини самі по собі задовольняють вимогу щодо новизни та індивідуального характеру (ч. 2 ст. 213 Угоди).

Ці положення були продубльовані законодавцем у ч. 1 ст. 6 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки».

Першим критерієм охороноздатності є новизна. Відповідно до ч. 2 ст. 6 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» промисловий зразок визнається новим, якщо жоден ідентичний промисловий зразок не

доведено до загального відома щодо: зареєстрованого промислового зразка – до дати подання заявки до НОІВ або, якщо заявлено пріоритет, до дати її пріоритету; незареєстрованого промислового зразка – до дати, на яку промисловий зразок, щодо якого вимагається охорона, вперше був доведений до загального відома.

Як бачимо, в контексті новизни йдеться про те, що новим є такий промисловий зразок, який не було доведено до загального відома. В подальшому законодавець розкриває зміст цього поняття у ч. 4 цієї ж статті. Також є відмінності щодо доведення до загального відома зареєстрованого та незареєстрованого промислового зразка.

Зокрема, відповідно до абз. 1 ч. 4 ст. 6 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» зареєстрований промисловий зразок вважається доведеним до загального відома, якщо був опублікований у результаті здійснення державної реєстрації або з інших підстав, або був експонований на виставці, використаний у торгівлі або іншим чином оприлюднений, крім випадків, коли такі події не могли стати відомими під час звичайного провадження господарської діяльності у колах, що спеціалізуються у відповідній галузі і провадять свою діяльність на території України, до дати подання заявки до НОІВ або, якщо заявлено пріоритет, до дати пріоритету.

Таким чином, йдеться про те, що якщо певний дизайн виробу вже був зареєстрований як промисловий зразок, або такий виріб використовувався будь-де у господарській діяльності певним суб'єктом господарювання, в тому числі і закордоном, новизна такого потенційного промислового зразка буде вважатися відсутньою. Для доведення відсутності новизни достатньо здобути будь-які докази, в тому числі відомості з Інтернет-джерел, про використання в торгівлі, в рекламі, певних виробів з таким самим (або ж максимально подібним) дизайном. При цьому ці відомості повинні бути наявні на певну дату, а саме новизна повинна бути втрачена ще до дати подання заінтересованою особою заявки в Укрпатент (НОІВ) на реєстрацію промислового зразка.

Щодо незареєстрованого промислового зразка діє подібне правило, але дещо спрощене. Зокрема, незареєстрований промисловий зразок вважається доведеним до загального відома, якщо він був опублікований, експонований на виставці, використаний у торгівлі або в інший спосіб оприлюднений таким чином, що під час звичайного провадження господарської діяльності такі заходи з об'єктивних причин могли стати відомими у колах, що спеціалізуються у відповідній галузі і провадять свою діяльність на території України (абз. 2 ч. 4 ст. 6 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки»). Тобто у даному випадку йдеться про відсутність на ринку, в торгівлі, в рекламі тощо ідентичного виробу з таким же дизайном. Незареєстрований промисловий зразок зазвичай потребує короткострокової правової охорони, зазвичай у випадках, коли дизайн швидко втрачає актуальність. Але в певний період, коли певний дизайн виробу є затребуваним на ринку, автор потребує надання промислового зразку належної правової охорони.

Закон встановлює один виняток щодо випадків, які не трактуються як доведення до загального відома. А саме відповідно до абз. 3 ч. 4 ст. 6 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» не вважається доведеним до загального відома промисловий зразок, розкритий третій особі за явної чи неявної умови збереження конфіденційності. Йдеться про випадки, коли автор може передати інформацію про промисловий зразок, який розробляється, або який перебуває у процесі розроблення, третій особі, яка отримує цю інформацію відповідно до існуючих між сторонами договірних відносин, які передбачають існування комерційної таємниці (інформація про промисловий зразок повинна зберігатися у таємниці, оскільки ці відомості є конфіденційними).

Новизна промислового зразка характеризується законодавцем положенням, що саме ідентичний промисловий зразок не повинен бути доведений до загального відома. Ідентичними є промислові зразки у разі, якщо їх суттєві ознаки відрізняються лише незначними деталями, тобто відмінності між потенційним промисловим зразком і вже існуючим дизайном виробу, або існуючим зареєстрованим (чи поданим на реєстрацію) промисловим зразком, – відсутні, або ж ці відмінності є несуттєвими, оскільки не відіграють суттєвого значення для розрізнення виробів.

Звертаємо увагу, що в процесі встановлення новизни промислового зразка слід брати до уваги та аналізувати всі відомості, які є загальнодоступними у світі до дати подання заявки на потенційний промисловий зразок. Але при цьому у науковій літературі вказують, що визначення новизни промислового зразка є відносним, оскільки залежить від того, чи могли випадки оприлюднення зразка стати відомими фахівцям, які спеціалізуються у відповідній сфері (галузі), в рамках якої створено промисловий зразок [9, с. 263]. Законодавець також підтримує вказану позицію, відзначаючи в контексті оприлюднення промислового зразка положення про те, що новизна фактично вважається втраченою лише у випадках підтвердження відомостей про дизайн виробу (який подається на реєстрацію як промисловий зразок) під час звичайного провадження господарської діяльності у колах (тобто серед певних суб'єктів господарювання), що спеціалізуються у відповідній галузі і провадять свою діяльність саме на території України. Тобто йдеться про дотримання локальної новизни.

Новизна промислового зразка є обов'язковою і важливою умовою надання правової охорони, на що неодноразово наголошують і в науковій літературі [10, с. 193]. Окремі автори навіть вказують, що новизна є одним з об'єктивних критеріїв охороноздатності промислового зразка, а відтак для більшого розуміння, необхідно визначити сенс критерію новизни та конкретний носій новизни промислового зразка [11, с. 201]. Погоджуємося, що без новизни промисловий зразок не може існувати в принципі, і навіть законодавство України до 2020 р. передбачало лише цей єдиний і абсолютний критерій патентоздатності промислового зразка.

Як свідчить практика, лише новизни не достатньо для належної правової охорони промислового зразка. Тому ще у 1998 р. в ЄС розпочалося реформування законодавства про промислові зразки, наслідком чого було прийняття відповідної Директиви ЄС № 98/71/ЄС про правову охорону промислових зразків, яка передбачала не лише новизну, а й індивідуальний характер як критерій охороноздатності промислового зразка.

Індивідуальний характер промислового зразка є новим для України, але, як вказувалося вище, не новим для країн ЄС. Індивідуальний характер запроваджено для того, щоб запобігти охороні промислових зразків, які відрізняються від вже існуючих промислових зразків лише незначними деталями [9, с. 263]. Критеріями для характеристики індивідуального характеру є «загальне враження» та «інформований користувач», на що наголошують і в науковій літературі [12, с. 76]. Власне законодавець поєднав ці критерії наступним формулюванням: промисловий зразок визнається таким, що має індивідуальний характер, якщо загальне враження, яке він справляє на інформованого користувача, відрізняється від загального враження, яке справляє на такого користувача будь-який інший промисловий зразок, доведений до загального відома (ч. 3 ст. 6 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки»). Звичайно, можемо говорити і про один об'єднаний критерій – «загальне враження поінформованого користувача».

Для оцінки індивідуального характеру обов'язково береться до уваги ступінь свободи автора під час створення

промислового зразка. Ступінь свободи автора – обмеження можливостей автора щодо розробки рішення зовнішнього вигляду виробу певного призначення, пов'язані, зокрема, з функціональними особливостями виробу (ст. 1 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки»). У науковій літературі слушно вказують, що чим більшою є свобода автора в ході розроблення дизайну, тим повинно бути більше відмінностей або потрібні значні відмінності між порівнюваними виробами, щоб зробити висновок про різне загальне враження, яке вони справляють на інформованого користувача, і навпаки, чим більш обмежена свобода автора в ході розроблення певного дизайну, тим більшою є ймовірність того, що навіть незначних відмінностей між порівнюваними проектами буде досить, щоб сприяти різному загальному враженню, яке вони справляють на інформованого користувача [3, с. 39]. Дійсно, якщо автор має широку свободу творчості у певному питанні (при розробці, створенні певного промислового зразка), то він повинен створити більше відмінностей у проєктованому промисловому зразку від вже існуючих виробів.

Станом на сьогодні уже виникають дискусії – хто ж є таким поінформованим користувачем. Вважаємо, що такою особою не є якийсь спеціалізований фахівець у певній галузі, а є кінцевий споживач, який орієнтується в певних однорідних товарах, знає виробників, властивості і якості товару, його вид, форму тощо. Фактично, йдеться про кінцевого споживача, який володіє інформацією про товар, його дизайн та форму.

Користувач може бути «інформованим» внаслідок власного досвіду використання певної продукції. Користувач здобуває досвід щодо вирізнення певних продуктів на ринку внаслідок їх частого споживання, використання тощо. У разі виникнення спору щодо копіювання промислового зразка поінформований користувач повинен допомогти суду, який розглядає спір, визначити, заявлений та протиставлений промислові зразки є ідентичними, чи різними. При цьому важливо встановити не подібність суттєвих ознак досліджуваних промислових зразків, а ідентичність загального враження, яке справляється певним промисловим зразком на користувача (споживача), який є інформованим щодо даного виду товарів (виробів) [13, с. 34]. Погоджуємося, що загальне враження споживача щодо вигляду певної продукції може не включати в себе розуміння копіювання виробником всіх суттєвих ознак виробу (промислового зразка). Станом на сьогодні для встановлення порушення прав на промисловий зразок вже не потрібно доводити наявність у контрафактному виробі всіх ознак промислового зразка, а достатньо довести ідентичне

загальне враження від такого продукту, яке він справляє на поінформованого користувача. Тому індивідуальний характер як критерій охороноздатності надав власнику свідоцтва (патенту) на промисловий зразок ширші можливості щодо потенційного захисту прав на промисловий зразок.

Індивідуальний характер посилює новизну і разом ці два критерії охороноздатності сприяють наданню ефективного правової охорони промисловому зразку. У науковій літературі слушно зауважують, що індивідуальний характер – це новий критерій охороноздатності для України, який надає промисловому зразку розрізняльну здатність серед інших промислових зразків (зареєстрованих та незареєстрованих), тому це важливий критерій, який доповнює новизну, і разом з нею формує обсяг правової охорони [7, с. 200].

Слід додатково відзначити, що на стадії реєстрації промислового зразка Укрпатент (НОІВ) не перевіряє, чи відповідає заявлений на реєстрацію промисловий зразок критеріям охороноздатності, тобто чи він має новизну і індивідуальний характер. Зазвичай ці критерії підлягають встановленню у разі виникнення спору, який розглядається судом, щодо визнання недійсними прав (патенту, свідоцтва) на промисловий зразок. Факт наявності/відсутності новизни та/або індивідуального характеру встановлюється у висновку судової експертизи. Також спір про визнання прав на промисловий зразок недійсними може розглядатися Апеляційною палатою НОІВ. У такому разі саме експерти Укрпатенту можуть встановлювати наявність/відсутність цих критеріїв охороноздатності.

Висновки. Промисловий зразок – це доволі поширений об'єкт промислової власності. У 2020 р. відбулася суттєва реформа патентного законодавства, яка значною мірою змінила правове регулювання відносин інтелектуальної власності щодо промислових зразків. Зокрема, було оновлено умови надання правової охорони промисловим зразкам, в тому числі і критерії охороноздатності. Було запозичено європейський досвід та доповнено критерії охороноздатності, до яких станом на сьогодні слід віднести новизну та індивідуальний характер. Окрім того, змістовне наповнення новизни промислового зразка також було змінено. Вважаємо такі законодавчі зміни позитивними, оскільки встановлені законом критерії охороноздатності промислового зразка станом на сьогодні забезпечують належну правову охорону досліджуваному об'єкту промислової власності. Такі критерії як новизна та індивідуальний характер доповнюють один одного та роблять промисловий зразок сильнішим від потенційних порушень прав інтелектуальної власності на нього.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дорошенко О., Работягова Л. Новий інститут права інтелектуальної власності в Україні – незареєстрований промисловий зразок. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2020. № 4. С. 42–51.
2. Дорошенко О., Работягова Л. Деякі аспекти встановлення відповідності промислового зразка критеріям охороноздатності. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2021. № 1. С. 27–38.
3. Жихарев О. Особливості дослідження експертом промислових зразків з урахуванням змін до законодавства. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2020. № 4. С. 32–41.
4. Капіца Ю. Незареєстрований промисловий зразок: особливості захисту прав в Європейському Союзі та проблеми тролінгу в Україні. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2020. № 5. С. 60–71.
5. Кириленко А. Законодавство ЄС у сфері промислових зразків: теоретично-практичний коментар. 2021. 91 с. ISBN: 978-84-09-28480-1.
6. Самолова Н. Незареєстрований промисловий зразок в індустрії моди. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2021. № 3. С. 11–18.
7. Тарасенко Л. Л. Новації щодо правової охорони промислових зразків. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2022. № 70. С. 196–202.
8. Інтелектуальне право України. За ред. Яворської О. С. 2016. Тернопіль: Підручники і посібники. 609 с.
9. Капіца Ю. М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку: монографія. Київ: Академперіодика, 2017. 662 с.
10. Ульянова Г. О. Реалізація права інтелектуальної власності на промисловий зразок. Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2015. № 1. С. 189–194.
11. Бондаренко О. О. Отримання правової охорони на промисловий зразок в Україні: проблеми та перспективи. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 3. С. 200–203.
12. Капіца Ю. М., Воробйов В. П. Охорона прав на промислові зразки в Європейському Союзі. Університетські наукові записки. 2005. № 4. С. 73–77.
13. Юдіна Г. Співвідношення понять новизна, індивідуальний характер і своєрідність промислових зразків у законодавстві Європейського Союзу та в проекті Закону України. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2013. № 6. С. 32–39.